

TEGNSKRIFT

som hjelpemiddel i undervisning og læring

Ingvild Roald
seniorrådgiver, dr. philos.

All people should have the right to learn their mothertongue.

[...] real education is impossible through a foreign medium [...] the vernacular medium alone can stimulate originality in thought in the largest number of persons.
Mahatma Gandhi (1920), Young India 16/6

<http://www.signwriting.org>

HVA ER TEGNSKRIFT?

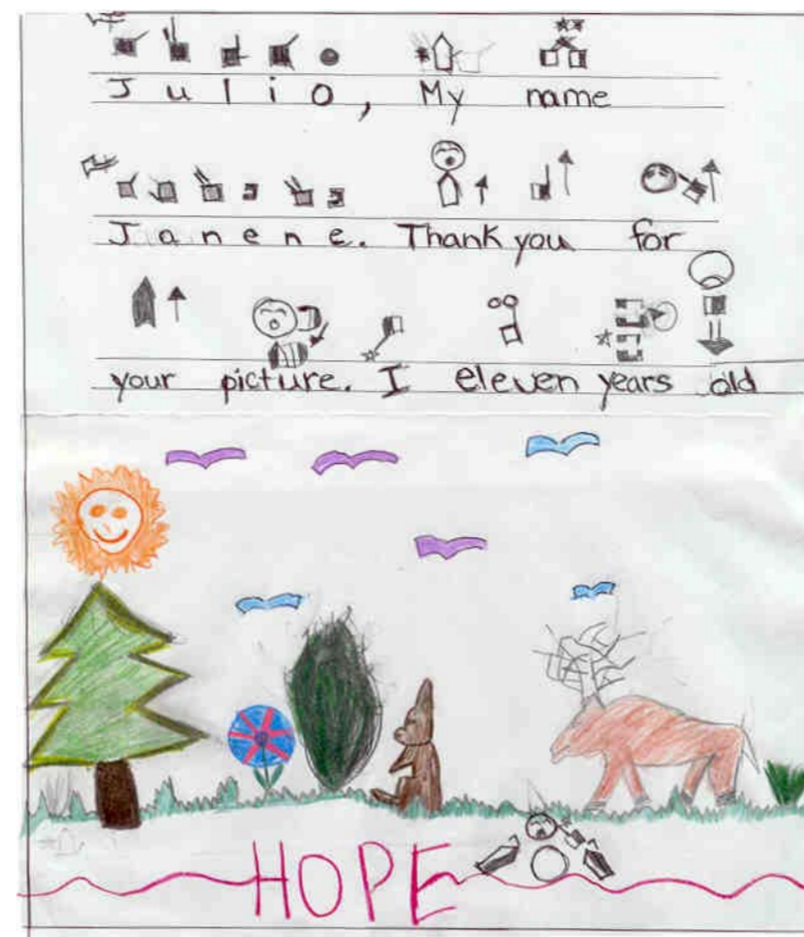
Tegnskrift (Sutton's SignWriting) er et system for å kunne skrive tegnspråk - alle mulige tegnspråk. Det er en del av et større system, Sutton's Movement Writing, som kan skrive alle bevegelser og stillinger som mennesker kan ha.

Systemet inneholder mange symboler, for at alle skal kunne skrive det de har bruk for. Men systemet er likevel bygget opp av en liten mengde 'byggeklosser', som er satt sammen på en logisk og konsistent måte.

Til forskjell fra andre systemer som er utviklet for å kunne skrive tegnspråk, er altså Tegnskrift basert på bevegelses, håndformer og annet, i et 2-dimensjonalt mønster. Det er altså ikke lineært, slik som systemene til Stokoe eller HamNoSys. Det skrives heller ikke fra et tilskuer-synspunkt, men fra et tegnbruker-synspunkt.

Det er ikke laget spesielt for forskere, men brukes også som daglig skriftsystem av en del døve rundt i verden. Dette er det eneste systemet som nå egner seg til slik bruk. Likevel er systemet ikke ferdig utviklet, det vil si at når systemet har vært brukt i lengre tid, vil det sannsynligvis bli forenklet og tilpasset det tegnspråket som skrives.

Nedenfor er et lite utvalg fra skoler som bruker Tegnskrift:

Joanne har skrevet brev til Julio

Håndflaten er :

Her ser jeg min egen høyre hånd, med sprikende fingre. Håndbaken er svart, håndflaten hvit.

Dette gjelder for alle håndsymboler.

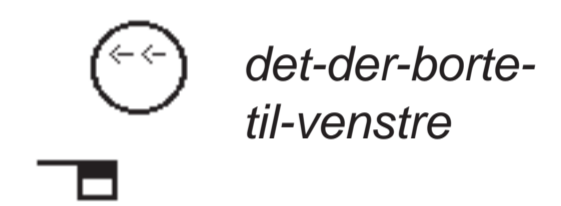
Høyre hånd er knyttet, med håndflaten mot meg. Den beveger seg ned på venstre hånd, som ligger med håndflaten opp.

Systemet har muligheter for å skrive ansiktsuttrykk, munnstillinger, blick, øyenbryn, kroppstillinger og bevegelser - alt det som gjør tegnspråkene sålevende.

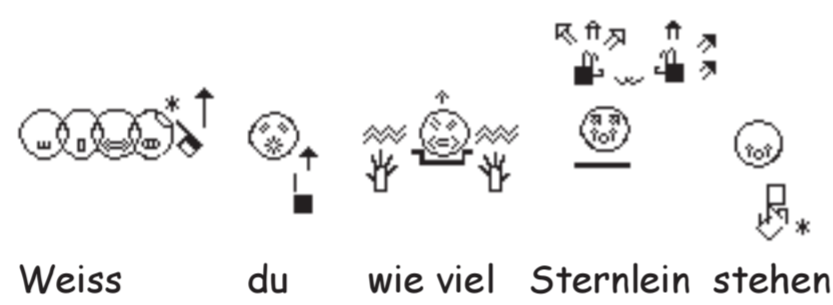
Likevel må vi regne med at tegnspråk i skriftlig form blir noe stivere enn tegnspråk i utførelse. Dette gjelder jo også for talespråk.

TYSKLAND

En elev arbeider med å oversette en tekst fra tysk tegnspråk (DGS) til tysk.

I Tyskland brukes tegnskrift også til å lære døve barn å snakke og å munnavlese tysk tale.

Det er særlig ved skolen i Osnabrück, der mange av barna kommer fra fremmedspråklige familier, at metoden har vært utprøvd - og med stort hell.

Se ellers <http://www.gebaerdenschrift.de>

SØR-AFRIKA

Ved Fulton School for the Deaf, utenfor Durban, traff jeg i 2000 den ene av Sør-Afrikas to døve lærere, Ingrid Foggitt. Jeg viste henne litt om tegnskrift, og web-adressen.

Siden har skolen brukt dette i sin undervisning, der de har 11 ulike tegnspråk og diverse talespråk.

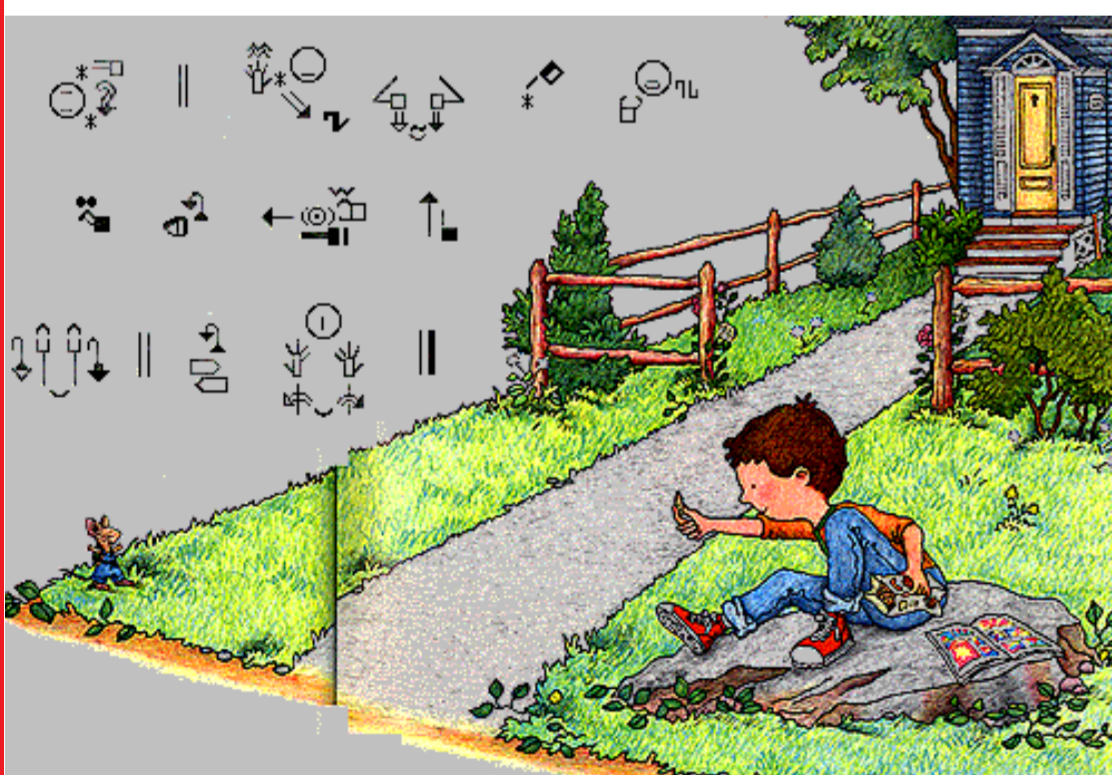

Klassen drøfter tegnene og skrivemåten

Ingrid Foggitt sier: the reason I decided to get involved in Sign Writing and experiment in it is rather simple: I am an educationalist and anything that furthers the education of ANY group of people deserves looking into. I do not know enough about SW to be able to go deep into this but I think that the reason above is enough? Well, well, if you are NOT convinced :) then I have another reason that no-one can argue: I showed some samples of SW (gained from the Internet) to the kids. The response was overwhelming — I cannot say NO to a response like that. Ralph Waldo Emerson said, "The secret of education is respecting the pupil" — Something I like to aspire to.

NICARAGUA

Her har forskerne kunnet følge fremveksten av et nytt tegnspråk.

Døve barn får møte dette tegnspråket som sitt første språk, både skriftlig og 'muntlig'. Der finnes nå mange bøker på dette nyfødte tegnspråket. Bøkene har en klar pedagogisk profil, dvs. at det er en progresjon i hvor kompliserte de er å lese, og de 'lurer inn' mye grammatikk og annen kunnskap på en morsom måte. - En del voksne døve, som aldri fikk anledning til å gå på skole da de var barn, bruker bare tegnspråk. Barna lærer etterhvert spansk også.

Frank og Judy Shephard-Kegl er ansvarlige for dette arbeidet. Det er skrevet en masteroppgave om testing av leseferdighetene (se mer på SignWritings hjemmeside)

If you give a mouse a cookie

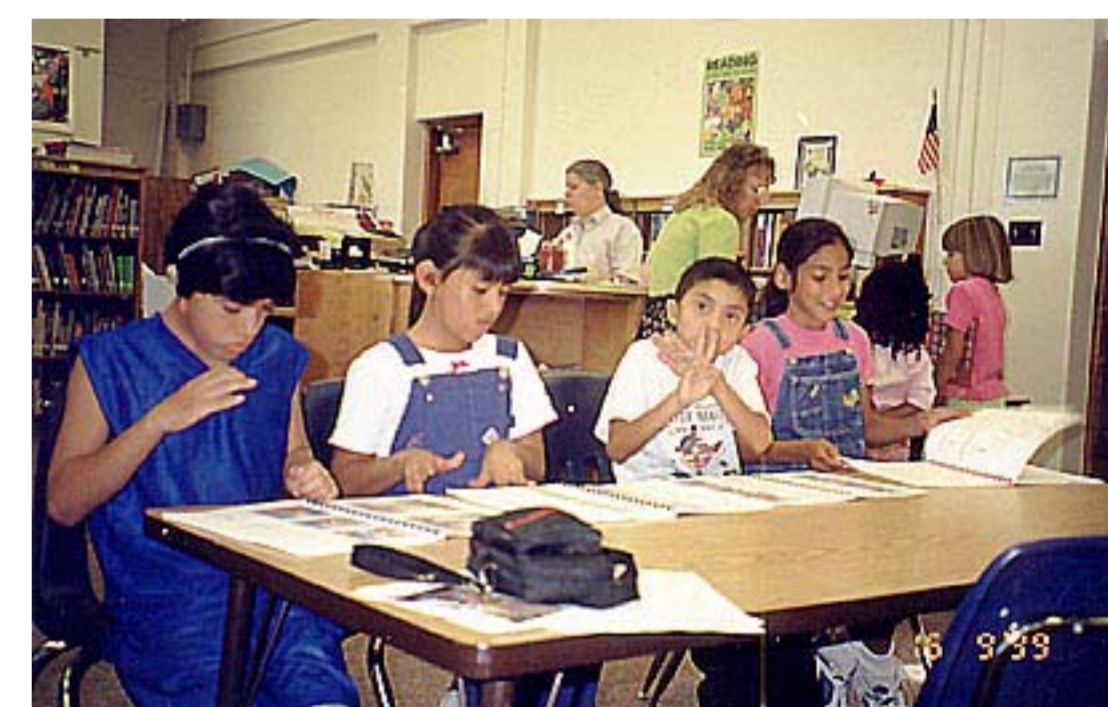
(Hvis du gir en kake til en mus, vil den ...)

USA - New Mexico

Mange skoler og utdanningsprogrammer i USA bruker tegnskrift. Ved skolen i Albuquerque i New Mexico ble det gjennomført et forsøk over flere år, som resulterte i et doktorgradsarbeid.

Cecilia Flood beskriver i avhandlingen hvordan hver enkelt av elevene opplever et forklarelsens øyeblikk, som gjør at de selv overtar eiendomsretten til sitt eget skriftlige uttrykk.

Tegnskrift brukes både timer i tegnspråk, og i andre fag. Elevene skriver dels for hånd, og dels med datamaskin. I maskinen er det også lagt inn en ord-tgn-liste, slik at elevene både får et forbilde for hvordan tegnet bør skrives, og får kontrollere om de har oppfattet det engelske uttrykket riktig.

BELGIA

Både flamsk-belgiske og fransk-belgiske skoler bruker nå Tegnskrift.

Bildene er fra Kasterlinden skole ved Brussel. Barna øves i tegnspråksgrammatikk og i rettskrivning, og de får øvet opp sine metalingvistiske ferdigheter.

SPANIA - Madrid

Her har døve og hørende voksne sammen laget en hel del litteratur, både til undervisningsbruk og for leselyst. Den første romanen som noensinne er skrevet på et tegnspråk, er utkommet her. De har også hefter om kreft, om døvelæreren Pedro Ponce de León, og andre emner. Dette arbeidet blir drevet av Steve og Dianne Parkhurst, som er tilknyttet Summer Institute of Linguistics.

